Dosarul nr. 4-2497/2024
4-24119458-12-4-22102024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

13 martie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Costiuc
Grefier Olga Mazur
Cu participarea:
Avocatului Lilian Pruteanu
În lipsa agentului constatator ***** legal înștiințat
Presupusei făptuitoare*****

examinând în ședință de judecată publică, la sediul instanței, în limba de stat, cauza contravențională intentată în baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 000012 din 15.10.2024, întocmit de către directorul Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, ***** în privința cet.***** în baza art. 74 alin. (1) Cod contravențional, instanța de judecată, -

c o n s t a t ă:

La 22 octombrie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza contravențională în privința cet. ***** învinuită în comiterea contravenției prevăzute de art.74 alin. (1) din Codul contravențional, a fost repartizată în mod aleatoriu judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Ana Costiuc.

Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 000012 din 15 octombrie 2024, încheiat de către directorul Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, *****, cet.***** se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 74 alin.(1) din Codul contravențional, fiind reținut în sarcina acesteia că, a încălcat regimul de protecție și folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiune exprimată prin lucrări de intervenția neautorizată la imobilul amplasat pe *****, mun. Chișinău, care este înscris în registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat cu nr.111 ce a fost aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.1531-XII din 22 iunie 1993.

În ședința de judecată, directorul Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, ***** nu s-a prezentat desi a fost înștiințat legal despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată (f.d.34, 39), astfel, prin prisma art. 455 alin. (2) din Codul contravențional, s-a dispuns examinarea cauzei în absenţa agentului constatator cu remiterea copiei de pe hotărâre. La caz, instanța de judecată menționează că date despre locul petrecerii ședinței de judecată au fost plasate pe portalul instanței de judecată.

În ședința de judecată, presupusa făptuitoare***** nu s-a prezentat, fiind legal înștiințată.

Fiind prezent în ședința de judecată, avocatul Lilian Pruteanu a solicitat anexare la materialele cauzei contravenționale aspectul foto al clădirii, extrasul și planul de reconstrucție, precum și certificatul de urbanism, raportul de expertiză în acest sens. La fel acesta a comunicat că***** nu a efectuat careva lucrări de reconstrucție. Lucrările efectuate de către acesta au fost acceptate anterior și au fost aprobate de către Departamentul de Cultură încă în anul 2004. La fel acesta a mai comunicat că de fapt lucrările efectuate au fost de menținere deoarece clădirea era în stare deplorabilă și nici fațada și nici alte elemente ale monumentului nu au fost neglijate, ba mai mult ca atît au fost efectuate după cum s-a aprobat cu restabilirea aceleași culori a fațadei clădirii și a acelorași elemente, fără a aduce atingere sau a schimba aspectul monumentului. Solicită ultimul declararea nulă a procesului verbal cu privire la contravenție.

Audiind opinia participanților la proces, examinând în cumul totalitatea probelor, instanța de judecată reține următaorele.

Potrivit dispozițiilor art. 423/8 din Codul contravențional, contravenţiile prevăzute la art.74 alin.(1), pentru bunurile de patrimoniu cultural – monumente de istorie şi cultură de categorie locală sau monumente de for public de categoria B, şi la art.74 alin.(2)–(5), pentru monumentele de for public de categoria B, se constată de către direcţiile/secţiile/serviciile cultură ale autorităţilor publice locale.

În corespundere cu prevederile art. 8 alin. (2) din Codul contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Conform art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Potrivit dispozițiilor art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, procesul verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 458 alin.(1) Cod Contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii

contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei. Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (4) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală.

Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenționala desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator și, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, făptuitorul urmează să-și probeze nevinovăția.

În vederea respectării garanțiilor enunțate, instanța de judecată va verifica legalitatea și temeinicia procesului verbal cu privire la contravenție cu nr. 000012 din 15.10.2024, încheiat de către agentul constatator.

Sub aspectul legalității procesului verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță întru asigurarea respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 din Codul contravențional.

Legea contravențională prevede redactarea procesului verbal cu privire la contravenție întro anumită forma „ad validitatem”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

Subsecvent, din cercetarea actului menționat, instanța constată că agentul constatator a respectat prevederile art. 443 alin. (1) lit. a)-h) din Codul contravenţional şi a inserat data (ziua, luna, anul), ora şi locul încheierii, calitatea, numele şi prenumele agentului constatator, denumirea autorităţii pe care o reprezintă; numele, prenumele, domiciliul persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravențional, datele din buletinul ei de identitate sau, după caz, din alt act care stabileşte identitatea persoanei, fapta contravenţională, locul şi timpul săvârşirii ei, circumstanţele cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie; încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei; menţiunea prin semnătură martorului asistent. Totodată, agentul constatator a descris în conținutul actului fapta contravențională, formulată cu

suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, argument prin care instanţa nu a constatat incertitudini la descrierea faptei şi persoanei.

La caz, instanța de judecată reiterează că procesul verbal cu privire la contravenție, în sensul art. 442 Cod Contravențional, este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul, iar procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa acestuia, or, în atare circumstanţe, se concluzionează că, în procesul verbal cu privire la contravenție este necesar de a fi descrisă fapta, în așa fel ca învinuirea formulată să fie clară făptuitorului.

Respectiv, instanţa consideră că au fost respectate prevederile art. 443 din Codul contravențional la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție cu nr. 000012 din 15.10.2024, încheiat de către agentul constatator, Director general interimar *****, neexistând cazuri de nulitate absolută ce ar putea fi invocate din oficiu, iar în consecință, instanța constată că forța probantă a actului prezentat în instanţă nu a fost înlăturată, el bucurându-se în continuare de prezumția de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa.

Aşadar, instanța de judecată reține că, procesul verbal a fost întocmit și perfectat în absența făptuitorului, cu indicarea datelor martorului asistent, precum și a faptului că cauza se remite pentru examinare conform competenței, cu informarea ulterioară.

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal instanța de judecată reține următoarele.

Potrivit art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, încălcarea regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, a patrimoniului arheologic sau a monumentelor de for public se sancționează cu amendă de la 350 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 1000 la 1500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 1000 la 1500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

În cadrul ședinței de judecată s-a constatat că în privința cet. ***** a fost întocmit un proces-verbal, fiind reținut în seama acesteia că la 20 august 2024 ultima a încălcat regimul de protecție și de folosire a bunurilor din patrimonial cultural, fap exprimat prin intervenția neautorizată la imobilul din *****, mun. Chișinău, care are statut de monument, înregistrat în Registrul Monumentelor Republicii Moldova cu nr.111, prin ce a încălcat regimul de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural.

Astfel, din procesul-verbal rezultă că, la data de 15 octombrie 2024 de către Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor din Republica Moldova, a fost efectuat un control, în urma căruia au fost depistate careva încălcări ale regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, nefiind specificat de către

agentul constatator prin ce anume s-au manifestat intervențiile (încălcările) care au dus la întocmirea procesului-verbal și la încălcarea regimului de protecție a acestui bun.

La caz, instanța de judecată menționează că pe lîngă procesul-verbal cu privire la contravenție, au fost prezentate în calitate de probe:

- raportul directorului general interimar al AIRM a MC a RM prin care acesta aduce la cunoștință faptul că ca urmare a inspectării și controlului bunului imobil amplasat pe *****, mun. Chișinău s-a stabilit că se efectuiază lucrări de intervenție pe interior și exterior la fasada bunului corespunzător. La fel potrivit raportului dat se idică că se duceau lucrări de renovare (f.d.3);

- încheierea privind rezultatele controlului di 16 octombrie 2024, potrivit căreias-a constat că bunul imobil amplasat pe *****, mun. Chișinău reprezintă o casă individual care datează cu sf. Sec. XIX și este înregistrată cu nr.111 în Registru monumentelor Reăublicii Moldova (f.d.5);

- sesizarea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor (f.d.10);

- planșa fotografică a imobilului (f.d.11);

- extras di Registrul monumentelor (f.d.12-13).

- extras din Regsitrul bunurilor immobile (f.d.14-16);

- procesul-verbal privind actele de constatare nr. 25 din 20 august 2024 prin care s-a depistat că la exteriorul bunului sunt amplasate sechele pentru construcții, iar muncitorii înfăptuiesc lucrări de vopsire (f.d.17);

- planșa fotografică (f.d.18- 20).

Instanța de judecată menționează că deși agentul constatator în procesul-verbal cu privire la contravenție din 15 octombrie 2024 nu a indicat sub ce formă s-au manifestat intervențiile asupra imobilului, din conținutul procesului-verbal de constatare și a actelor anexate se reține că au fost executate lucrări de vopsirea fațadei din partea *****, și restabilire a elementelor fațadei.

La caz, instanța de judecată menționează că în cadrul ședinței de judecată reprezenatntul presupusei făituitoare, avocatul Lilian Pruteanu a prezentat instanței de judecată planșele fotografice ale imobilului amplasat în ***** din mun. Chișinău atît pînă la efectuarea lucrărilor de restabilire cît și după aceasta. Astfel, că instanța de judecată constată că pînă la efectuarea lucrărilor bunul imobil era în stare deplorabilă, existînd risc ca acesta să se deterioreze în totalitate. La fel e de meționat că acest bun imobil a fost reconstruit în anul 2004, în temeiul proiectului aprobat și a certificatului de urbanism anexat la materialele cauzei contravenționale la fila dosarului 61. Ulterior în anul 2024 au fost efectuate doar lucrări de restabilire a culorii fațadei, fără modificarea gamei paletei aprobate.

Conform art.10 din Legea nr. 1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor: „Activitățile în domeniul ocrotirii monumentelor constau în: prevederea și asigurarea lucrărilor de evidență, studiere, punere în valoare, salvare, protejare, conservare și restaurare; prevenirea deteriorării, mutilării și demolării

monumentelor; garantarea folosirii și accesibilității monumentelor pentru diverse investigații, inclusiv în procesul de instruire și propagare; tragerea la răspundere penală sau contravențională a persoanelor fizice și juridice care au deteriorat, mutilat sau demolat monumente, a persoanelor responsabile de neîntreținerea și abandonarea acestora, precum și repararea prejudiciului adus monumentelor. Ocrotirea monumentelor ține de competența Parlamentului, Guvernului, consiliilor locale, președinților raioanelor şi primarilor.”

În acest sens, instanţa reţine că, agentul constatator nu a menționat și nu a argumentat cum vopsirea fațadei imobilului amplasat pe *****, a încălcat regimul de protecţie şi de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, or în cadrul controlului nu s-a depistat deteriorarea, mutilarea sau demolarea monumentului, iar careva prejudiciu adus patrimoniului cultural nu a fost demonstrat.

Potrivit dispozițiilor art. 46 alin. (1) din Legea privind ocrotirea monumentelor prevede că „Monumentele sau componentele lor se consideră prejudiciate în cazul în care au fost total sau parțial demolate, degradate sau mutilate în rezultatul acțiunii sau inacțiunii umane.” Astfel, legea prevede clar cazurile când se consideră prejudiciate monumentele istorice, ceea ce în speță, nu se atestă.

În acest caz, se reține că, prin renovarea fațadei imobilului situat pe strada *****, conform procesului-verbal de constatare nr. 25 din 20 august 2024, s-a efectuat tencuirea și vopsirea fațadei. Potrivit fotografiilor anexate de agentul constatator și celor prezentate de către avocatul Pruteanu Lilian, care ilustrează starea fațadei imobilului cu statut de monument istoric, atât înainte, cât și după efectuarea lucrărilor, se observă că au fost realizate doar lucrări de vopsire a fațadei și de restabilirea elementelor decorative. Aceste intervenții nu au modificat forma, dimensiunile sau materialele fațadei, nu au fost adăugate noi elemente decorative sau structuri, iar culorile fațadei nu au suferit schimbări. Astfel, lucrările de construcție s-au efectuat fără modificarea elementelor fațadelor și soluțiile cromatice existente.

Prin urmare, în sensul art.10 din Legea nr. 1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, în vederea ocrotirii monumentelor, se prevede atragerea la răspundere penală sau contravențională a persoanelor fizice și juridice care au deteriorat, mutilat sau demolat monumente, a persoanelor responsabile de neîntreținerea și abandonarea acestora. Iar reieșind din circumstanțele supra reținute, asupra imobilului de pe str. *****mun. Chișinău, de către***** au fost executate lucrări de restaurare a bunului, care în sensul art. 10 al legii supra menționate, constituie activități în domeniul ocrotirii monumentelor. Iar în asemenea circumstanțe instanța de judecată stabilește că, acțiunile persoanei***** exprimate prin vopsirea fațadei și restabilirea doracțiunilor bunului imobil, situat pe strada ***** din mun. Chișinău, fără modificarea elementelor fațadelor și soluțiile cromatice existente, nu pot fi încadrate conform prevederilor art. 74 alin. (1) Cod contravențional, potrivit căruia constituie contravenție și se sancționează - *Încălcarea regimului de protecție și*

de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, a patrimoniului arheologic sau a monumentelor de for public.

Astfel, în acord cu prevederile art. 441 alin. (1) Cod contravențional, procesul contravenţional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat şi va fi încetat în cazurile în care: nu există faptul contravenţiei.

În acest sens, instanţa reţine că la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nu au fost acumulate probe concludente și pertinente, ce ar demonstra faptul contravenției.

Conform art.375 din Codul contravențional, (1) persoana acuzată de săvîrşirea unei contravenţii se consideră nevinovată atîta timp cît vinovăţia sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod. (2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăţia sa. Concluziile despre vinovăţia persoanei în săvîrşirea contravenţiei nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condiţiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional.

Articolul 458 din Codul contravențional, indică că, examinînd cauza contravenţională, instanţa de judecată este obligată să determine, caracterul veridic al contravenţiei imputate, existenţa cauzelor care înlătură caracterul contravenţional al faptei, vinovăţia persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional, existenţa circumstanţelor atenuante şi/sau agravante, necesitatea sancţionării şi, după caz, caracterul sancţiunii contravenţionale, alte aspecte importante pentru soluţionarea justă a cauzei.

Respectând principiul contradictorialităţii procesului contravenţional şi limitele judecării cauzei, cercetând şi apreciind probele prezentate în şedinţa de judecată din punct de vedere al pertinenţei, concludenţii, utilităţii şi veridicităţii, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, conform propriei convingeri, formate în urma examinării probelor în ansamblu, sub toate aspectele şi în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, instanţa de judecată concluzionează că în şedinţa de judecată nu a fost dovedită fapta contravenţională specificată la art.74 alin.(1) din Codul contravenţional, din care considerente, cu referire la dispoziţia art.461 coroborată cu cea a art.441 alin.(1) lit. a) Cod contravenţional, procesul contravenţional respectiv necesită de încetat pe motiv că nu există faptul contravenţiei.

Avînd în vedere cele enunțate, precum și dispozițiile art. 395 alin. (1), pct.1) lit. b) şi alin.(2), art.421, art.460, art.462 din Codul contravenţional, instanţa de judecată, -

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se încetează procesul contravenţional pornit în privinţa cet. ***** care se învinuieşte în săvârşirea contravenţiei prevăzute de 74 alin. (1) din Codul contravenţional, pe temeiurile art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravenţional.

Hotărârea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Centru în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani).

Președintele ședinței,
Judecător **Ana COSTIUC**